

RÈQUIEM PER UN FARAÓ

La màscara de Tutankamon, un dels tresors arqueològics més valuosos de la Humanitat roman intacta després de trenta-tres segles. Patriotes i soldats entraren al Museu Nacional Egipci a impedir que un grup de vàndals i saquejadors aconseguissin acostar-s'hi quan ja havien malmès setanta peces properes al sarcòfag del faraó.

Això succeïa mentre davant, a la plaça Tahrir, s'iniciava la magna revolta que, amb sols divuit dies, ha estat capaç de derrocar l'omnímode president Hosni Mubrak, que, amb vocació faraònica, s'aferrava a un poder corrupte i autocràtic exercit durant tres dècades.

El final esclat de joia del divendres, 11 de febrer de 2011 a la plaça Tahrir de El Caire és ja històricament equiparable a l'eufòria d'aquell 9 de novembre de 1989 a Berlín quan queia el mur de la gran vergonya europea.

El gloriós final de la pacífica guerra egípcia dels divuit dies constitueix, a banda d'una prova de resistència i dignitat humanes sense precedents, el just premi a una societat de 80 milions d'habitants, majoritàriament joves, explotats i humiliats que, sense veu ni vot ni consignes de partit, espontàniament s'aixecà dempeus sense altres armes que la raó i les xarxes del Facebook i la telefonia mòbil.

El preludi fou a Tunísia, el 14 de gener. Hom albira nous escenaris de caiguda en cadena dels dictadors musulmans de la Mediterrània. A Algèria acaba d'aixecar-se el teló.

A Egipte, si la transició democràtica es produeix satisfactòriament, la incògnita radica en endevinar quina serà la real composició parlamentària, avui oculta darrera eleccions fictícies i fraudulentos. Compten, efectivament, la Societat

dels Germans Musulmans, islamista i interclassista, amb el suport d'un 30% de la població i l'Associació Nacional per al Canvi, creada pel Premi Nobel Mohamed el Baradei, que sembla perdre força.

El fonamental dilema de fons es juga, però, en la força que puguin arribar a assolir, per una banda, els fonamentalistes musulmans, i per l'altra, aquest contingent de joventut culta i europeïtzada, que ha estat capaç de mobilitzar i conduir el poble a la victòria.

I és que la gran pregunta que hom es formula davant qualsevol aixecament als països musulmans, des del d'Iran l'any 1978, és la de si el poble haurà superat o no el llast del seu secular estancament místic i desintel·lectualitzat. El de la mancança històrica de no haver viscut la Il·lustració, el gran moviment europeu, laic i antiabsolutista, defensor del poder suprem de la raó i conformador de l'esperit occidental d'avui. En l'interessant llibre "Què ha succeït als egipcis" el seu autor Galal Amin, descriu l'evolució del pensament del país al llarg del darrer mig segle a través de l'anàlisi de les seves quatre generacions familiars, des del besavi fanàtic de l'Alcorà, al besnét, que parla idiomes i és home de negocis.

Ara cal que Alà en prengui nota.

El faraó Tutankamon, s'autoproclamà imatge viva del déu Amon amb el respecte dels seus súbdits, Avui Tutankamen és sols una extraordinària peça arqueològica que calia salvar dels vàndals amb dents i urpes. Tal com calia, a fora, a la plaça Tahrir, salvar les llibertats davant qui, al cap de trenta-tres segles, creia que els faraons encara existien.

REQUIEM FOR A PHARAOH

The mask of Tutankhamun, one of the most precious archaeological treasures of mankind, remains intact after thirty three centuries. Patriots and soldiers stormed the Egyptian National Museum in order to prevent a group of vandals and looters who had already damaged some seventy exhibits near to the pharaoh's sarcophagus from approaching it.

This happened whilst, outside in Tahrir Square, the great revolution was gathering momentum, an event which in only eighteen days would prove capable of overthrowing President Hosni Mubarak, who, with Pharaonic determination, would cling to the corrupt and autocratic power which had been his for three decades.

The final joyful outburst on Friday 11 February, 2011, in Cairo's Tahrir Square is already historically comparable to the euphoria of 9 November, 1989, when that source of European shame, the Berlin wall, finally fell.

The glorious end of Egypt's peaceful eighteen-day war is not only a testament to unprecedented human endurance and dignity, but also the proper reward to a society of 80 million predominantly young people, who, despite being exploited and humiliated, without voice or vote, nor party slogans, spontaneously stood up for themselves, with right on their side and only the power of Facebook and mobile telephony as their weapons.

The prelude had already taken place in Tunisia on 14 January, and one can foresee a whole chain of new scenarios in which Muslim dictators throughout the Mediterranean fall ignominiously from power. The curtain has just been raised in Algeria.

In Egypt, if the democratic transition occurs successfully, the mystery lies in guessing how parliament will –if no longer hidden behind fictitious and fraudulent elections– really be constituted. In fact, the Muslim Brotherhood, Islamist and spanning all classes, can count on the support of 30% of the population, whilst the National Association for Change, founded by Nobel laureate Mohammed ElBaradei, seems to be

losing strength.

In the background, however, there remains the deep-seated struggle between Muslim fundamentalists, on the one hand, and the power they have been able to amass, and, on the other, the contingent of educated, Europeanized, young people who have been able to mobilize and lead the people to victory.

And the big question that we must ask ourselves now, as we have when faced with any uprising in Muslim countries, from Iran in 1978 onwards, is whether or not the people will ever be able to overcome the burden of their secular, disintellectualizing stagnation. By this, I mean that they did not, historically, live through the Enlightenment, the great secular, anti-absolutist European movement, which defended the supreme power of reason and shaped modern Western thought.

In his fascinating book, Whatever Happened to the Egyptians?, Galal Amin, describes the evolution of thought in the country over the last half century through an analysis of several generations of his own family, from his great-grandfather who was a staunch adherent of the Koran, to his multi-lingual, businessman great-grandson. Now Allah should take note. In his heyday, respected and supported by his subjects, Tutankhamun proclaimed himself to be the living image of the god Amun. Today Tutankhamun is just an extraordinary archaeological relic which needs to be saved from the teeth and claws of vandals. Just as, outside in Tahrir Square, it was necessary to save the freedom of those who, even after thirty three centuries, still believed that there are pharaohs at the bottom of the garden.

*Màscara del faraó
Tutankamon*

Sant Sadurní de Rotgers, a Borredà

CAMINS ROMÀNICS BERGUEDANS

A l'Arxiu Comarcal, una excel·lent i evocadora exposició de fotografies de Faust Guitart, fa dos anys traspasat, fundador i president que fou de la societat Amics del Romànic del Berguedà, constitueix una invitació a seguir els seus passos per les esglésies i esglésioles romàniques que, en nombre superior al centenar, formen part integrant del paisatge i de l'esperit de la comarca.

Entre les dotzenes d'itineraris imaginables, em decideixo avui per un que s'inicia en una densa pineda del municipi de Borredà, a l'església de Sant Sadurní de Rotgers, del segle XI, impecablement restaurada i declarada bé cultural d'interès nacional.

A mig camí, la parada i fonda obligada és a Sant Jaume de Frontanyà, el poble

més petit de Catalunya amb l'església de colossals dimensions que, amb un singular cimbori dodecagonal i absis superb constitueix una excepcional mostra del primer romànic català i, al davant, curiosament, amb 160 anys de vida, una de les hostatgeries més antigues de Catalunya, ja enaltida l'any 1905 per Cèsar August Torras en aquests termes: Molt recomanable, netedat en els llits i en el servei, molt bon tracte i preus "arreglats".

L'itinerari, de pròdiga bellesa natural, ens transporta finalment damunt la Poble de Lillet, la "gentil i més bella de les valls", com canten els poblatans, on l'església i el claustre del monestir de Santa Maria tenen tot l'encís romàntic de l'encara incompleta restauració. I a pocs metres, la rotonda de Sant Miquel

THE BERGUEDÀ'S ROMAN PATHWAYS

In the Regional Archive, an excellent and evocative exhibition of photographs by Faust Guitart, the founder and president of the Berguedà society "Amics del Romànic" (Friends of the Romanesque) who passed away two years ago, constitutes an invitation to follow his steps to the hundred or more Romanesque churches and chapels which form an integral part of the landscape and spirit of the region. Among the dozens of possible routes, I chose one today which begins in a dense pine forest in the borough of Borredà, in the eleventh-century church of Sant Sadurn de Rotgers, which has been impeccably restored and declared a cultural asset of national interest. Halfway along, the obligatory stopping point is at the inn in Sant Jaume de Frontanyà, the smallest town in Catalonia, whose colossal church, with its unusual dodecagonal dome and superb apse, is an exceptional example of early Romano-Catalan architecture, and which, for 160 years, has faced, curiously enough, one of the oldest inns in Catalonia, praised in 1905 by Cèsar

August Torras thusly: "Highly recommended, cleanliness in the beds and service, very good treatment, and reasonable prices". The route, full of lavish natural beauty, brings us out finally above the Pobla de Lillet, the "gentle and most beautiful of the valleys", as the local song puts it, where the church and the cloister of the Santa Maria monastery have all the romantic charm of the still incomplete restoration. Just a few metres away, the perfectly reconstructed rotunda of San Miquel puts an end to a journey that would not be complete without a visit to the Gaudí Modernist Gardens. Romanesque art, the heritage of almost all Europe, is of special value in certain countries. This is the case with us, particularly in the regions of Old Catalonia, whose national identity was forged, at the beginning of the second millennium, by the Christian message and sovereignty of the Counts of Barcelona under the French kings who succeeded Charlemagne. A case parallel to that of Catalonia can be found in

Poland, a European nation which also dates back to the Eleventh Century and the region of Wielkopolska, where royal political power imposed feudalism, with Christianity as a spiritual reference point, and Romanesque art the vehicle of artistic expression. The Roman paths, which crisscross the mountains and interlying towns and villages of Wielkopolska, remind me of our own. Like the ones from Gniezno to Mogilno, and from Inowroclaw to Kruszwica, with the Basilica of Tum, the Polish Ripoll, as a key point. The Romanesque, an important chapter in European art history, is also, in some countries, a viable point of spiritual reference.

Faust Guitart's magnificent collection of photographs is a testament to the passion and fidelity shared by more than three hundred Friends of the Romanesque, guarantors of the defence of this spiritual heritage.

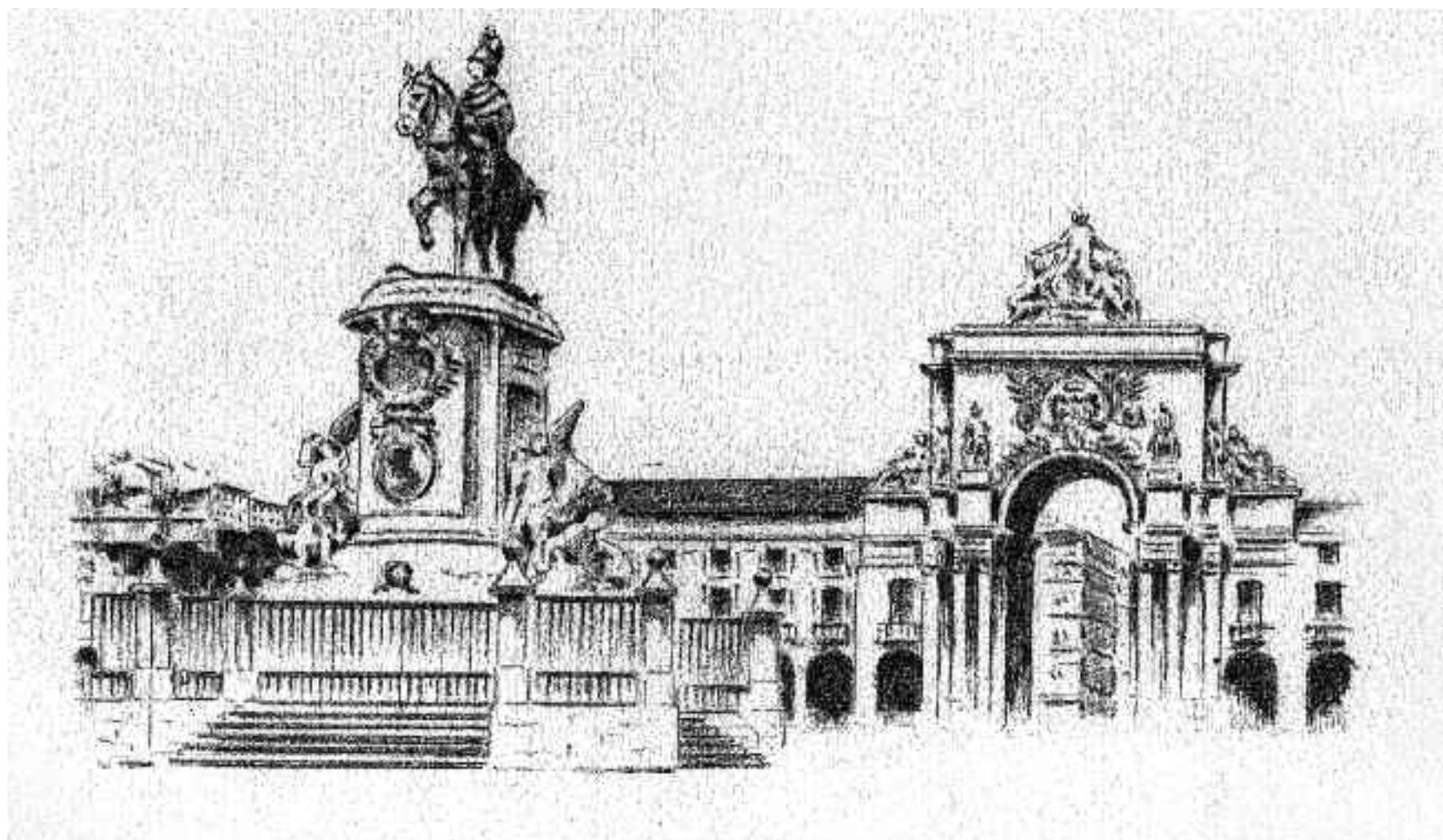
perfectament reconstruïda posa punt final a un periple que l'insatisfet si cal pot rematar als modernistes jardins de Gaudí.

L'art romànic, patrimoni de la quasi totalitat d'Europa, té en determinats països un valor afegit. Aquest és el cas del nostre, singularment a les comarques de la Catalunya Vella, nucli que foren, a principi del segon mil·lenni, d'una identitat nacional forjada pel missatge cristià i la sobirania dels comtes de Barcelona a l'empara dels reis francesos successors de Carlemany.

Un cas paral·lel al català es dona a Polònia, la nació europea engendrada també al segle XI a la regió de Wielkopolska, on el poder polític reial s'imposà al feudalisme, amb el cristianisme com a referent espiritual, del qual l'art romà-

nic en fou la plàstica expressió. Els camins polonesos del romànic, travessant muntanyes i entreteixint pobles i viles a Wielkopolska em recorden els nostres. Com el que va de Gniezno a Mogilno o el de Inowroclaw a Kruszwica, amb la basílica de Tum, el Ripoll polonès, com a punt de referència.

El romànic, important capítol de la història europea de l'art, és, a més, en determinats països, un referent espiritual d'absoluta vigència. La magnífica col·lecció de fotografies de Faust Guitart, un testimoni de passió i fidelitat, compartit pels seus ja més de tres-cents companys dels Amics del Romànic, garants de la defensa d'aquest patrimoni espiritual.

Monument a Josep II, a Lisboa

LISBOA, SUPERSTICIÓ I IL·LUSTRACIÓ

Poques vegades en la història de la humanitat un puntual fenomen de la naturalesa ha donat lloc a un debat filosòfic tan profund i decisiu com el que originà el gran terratrèmol que l'any 1755, arrasà la ciutat de Lisboa, que va posar fi a la vida de 16.000 persones i al futur d'un dels ports comercials més importants del món.

Eren dos quarts de deu del matí del dia de Tots Sants. De les 56 esglésies de la ciutat, plenes a vessar de fidels, sols cinc en restaren dempeus. Molts veieren en aquella desgràcia, talment com a Sodoma i Gomorra, el càstig diví pels pecats del poble i, en les poques imatges sagrades que se salvaren del desastre, esperançadores senyals de la providència celestial.

Encara recordo quan de petit em deien, senyalant-me un objecte que penjava de la cúpula de l'església parroquial de la meua ciutat, que era, ni més ni menys, que una bomba llançada pels rojos a la Guerra Civil que no arribà a explotar mercès a la intervenció divina.

Tornant a Lisboa, el frívol rei Josep I, que el dia dels fets s'ho passava bé a la seva residència de Betlem, en lloc d'anar a la ciutat a fer costat als damnificats i començar a cercar solucions al gran desastre, decidí no moure's i deixà la magnitud del problema i, de fet, les regnes d'aquell país malmès en mans del seu primer ministre, el Marquès de Pombal que, a banda de reconstruir una nova i modèlica ciutat, esdevingué, de fet, l'autèntic cap d'estat i un dels dèspotes

LISBON, SUPERSTITION AND ENLIGHTENMENT

Rarely in the history of mankind has a specific phenomenon of nature led to such a deeply decisive philosophical debate as the great earthquake of 1755, which devastated the city of Lisbon, killing 16,000 people along with the future of one of the world's major commercial ports.

It was half past nine on the morning of All Saints' Day. Of the city's fifty six churches, overflowing with the faithful, only five remained standing. Many viewed that unfortunate event, just like Sodom and Gomorrah, as divine punishment for the sins of the people, and looked to the few sacred images that escaped disaster for hopeful signs of heavenly providence.

I still remember how, as a child, I was shown an object hanging from the dome of the parish church in my town, which was, in fact, nothing less than a bomb thrown by Reds in the Civil War, and I was told that it only failed to explode thanks to divine intervention.

Returning to Lisbon, on the day the events to which

I refer took place, the frivolous king, Dom José I of Bragança, who was enjoying himself at his home in Belém, instead of going to the city to support the victims and begin to find solutions to the great disaster, decided to stay where he was and left the magnitude of the problem and, in fact, the reins of that damaged country in the hands of his Prime Minister, José Sebastião de Carvalho e Melo, later to be appointed Marquês de Pombal, by which title he is better known, who, as well as rebuilding a new model city became, in truth, the real head of state, and one of the most renowned and enlightened despots in Europe. Indeed, he even erected a triumphal arch and a remarkable monument in proof of his gratitude to the king who had shown himself to be as beneficent to him as he was insensitive to his people.

Over and above Pombal's efficient town planning, the true and wider-ranging consequences of the earthquake in the Portuguese capital came, for some reason, from the interpretation given by

Voltaire, the philosopher and history's great rationalist, in his "Poem On the Lisbon Disaster" and which, shortly thereafter, he put into the mouths of his two fictional characters, Candide and Pangloss.

Here, as in his Treatise on Tolerance, Voltaire, relentless opponent of superstition and religious fanaticism, maintained that earthly evils and disasters were not signs from God, but rather, an intrinsic part of the world itself which can only be mitigated by civilization itself, "the light which spreads everywhere and which will make Christianity become more reasonable and less persecutory". The devastating earthquake in Lisbon could be felt from its Portuguese epicentre to as far afield as Denmark. The blast which came from Voltaire's poem reached even further, instilling rationalism into the minds of opposing thinkers of the time, such as the ultra-Catholic British philosopher and politician Edmund Burke, who eventually conceded that "superstition is the religion of feeble minds".

il·lustrats més famosos d'Europa, que no oblidà erigir, això sí, un arc del triomf i un extraordinari monument, en prova d'agraïment al rei que acabava de mostrar-se tan benèfic amb ell com tan poc sensible amb el seu poble.

Més enllà de l'eficient obra urbanística de Pombal, les veritables conseqüències del terratrèmol de la capital portuguesa a nivell mundial vingueren, ves per on, de la interpretació que en feu Voltaire, filòsof i gran racionalista de la història en el *Poema sobre el desastre de Lisboa* i que poc després posà en boca dels seus dos personatges de ficció, Càndid i Pangloss.

Aquí, com en el seu *Tractat sobre la tolerància*, Voltaire, implacable fustigador de la superstició i del fanatisme religiós, mantingué que els mals i les catàs-

trofes de la terra no eren senyals de Déu, sinó part integrant del món mateix i que sols podran ser mitigats per la civilització, "la llum que s'estén per totes bandes i que farà que el cristianisme esdevingui més raonable i menys persecutor".

El devastador terratrèmol de Lisboa es feu sentir des del seu epicentre portuguès fins a Dinamarca. L'ona expansiva del poema de Voltaire arribà però més enllà, infontent racionalisme fins a les ments opositores del moment com la de l'ultracatòlic filòsof i polític britànic, Edmund Burke, que acabà admetent que la superstició és la "religió dels esperits febles".

DE LA LICITUD ALS HORRORS DE LA GUERRA

Entre l'immens i rectilini bosc de 9.836 creus blanques a la gespa del cementiri americà de Colleville Saint Laurent, damunt la platja d'Omaha, a Normandia, val la pena esmerçar-hi el temps necessari per localitzar al bloc F, fila 15 i números 11 i 12 les tombes de Robert i Preston J. Niland.

En aquell precís lloc, una foto presa el 12 de setembre del 1997 ha fet història. Hi apareixen, circumspectes, el cineasta Steven Spielberg, l'actor Tom Hanks i membres de l'equip de treball de la pel·lícula *Salvar el soldat Ryan*, estrenada l'any següent, amb cinc premis Oscar i considerada per acreditats sectors de la crítica com una de les deu millors de la història del cinema.

El cas és que Robert i Preston, conjuntament amb Francis, foren tres dels quatre germans Niland mobilitzats en el desembarcament aliat de Normandia el dia 6 de juny de 1944, mentre el quart, Edward, era en una missió aèria de combat al Pacífic.

La coincident i fatal mort en combat de Robert i Preston, i la desaparició d'Edward, al front del Pacífic, determinà les autoritats militars nord-americanes a ordenar la recerca i evacuació de Francis per retornar-lo a casa, al costat dels seus pares.

Aquesta commovedora història, amb les mínimes llicències fictícies, fou recreada a la pantalla per Spielberg en una perfecta simbiosi d'humanitat argumental i crueltat als escenaris bèl·lics.

100.000 soldats, entre un bàndol i l'altre de la batalla, jeuen enterrats als 28

cementiris militars disseminats al llarg de les platges de Normandia. Les inacabables i mudes rengleres de tombes són obligat motiu de reflexió sobre l'etern dilema de la licitud, els límits i la humanització de la guerra.

La teoria de la guerra justa constitueix la pedra angular del dret internacional, concretada en la Resolució 210/1998 de l'Assemblea general de l'ONU, que reconeix sols el dret a la intervenció armada quan es donin els requisits de necessitat imperiosa, coerció mínima, absència d'interessos econòmics ocults, alleujament de les condicions de vida de la regió afectada, i consens internacional.

Malgrat això, la realitat és que la justificació i, si cal, l'evitació de la guerra continuen sent encara les dues grans assignatures pendents a l'ètica i política internacionals. Cal admetre, però, que, tot i l'elevat preu de seixanta milions de morts i de violacions dels drets humans com, per exemple, les dels bombardejos de Dresden i Hiroshima, ningú no posa en dubte avui la imperiosa necessitat i la licitud de la Segona Guerra Mundial, quan Nordamèrica salvà Europa dels horrors del nazisme.

Tot i els 65 anys transcorreguts, al cementiri de Colleville Saint Laurent hom hi veu encara famílies ianquis portant rams de flors davant alguna d'aquelles 9.836 creus blanques on reposen, en idèntic pla de dignitat, des dels germans Roosevelt, nebots del president americà, fins als Niland, rebatejats com a Ryan i portats a la fama per Steven Spielberg.

FROM LEGALITY TO THE HORRORS OF WAR

Amongst the immense forest of 9,836 white crosses regimentally aligned on the lawn of the American cemetery in Colleville St Laurent, overlooking Omaha Beach in Normandy, it is worthwhile taking the time to locate Block F, Row 15, numbers 11 and 12, where the tombs of Robert and Preston Niland are situated.

In that very place, a photograph taken on 12 September 1997 has made history. In it, there appear, discreetly, the filmmaker Steven Spielberg, the actor Tom Hanks, along with members of the production team of the film Saving Private Ryan, winner of five Oscars, which premiered the following year and is considered by respected critics as one of the top ten films in cinema history. The fact is that Robert and Preston, together with Francis, were three of the four Niland brothers, mobilized in the Allied landings in Normandy on 6 June 1944, while the fourth, Edward, was on a combat air mission in the Pacific.

The coinciding death in combat of Robert and Preston, and the disappearance of Edward in the Pacific, caused the U.S. military authorities to order the search and evacuation of Francis in order to return him home to his parents.

This moving story, with only a minimum of artistic licence, was recreated on screen by Spielberg in a perfect symbiosis of humanity and cruelty against a backdrop of war.

100,000 soldiers, from both sides of the battle, lie buried at twenty eight military cemeteries scattered along the beaches of Normandy. The endless rows of silent graves oblige us to reflect

on the eternal dilemma posed by the legality, the limits, and the human face of war.

The theory of lawful war is the cornerstone of international law, specified in Resolution 210/1998 of the UN General Assembly which recognizes only the right to armed intervention when there obtain the requirements of absolute necessity, minimum coercion, absence of hidden economic interests, easing living conditions of the affected region, and international consensus. Nevertheless, the truth of the matter is that justification of war and, where necessary, its avoidance remain pending when it comes to international ethical and political issues.

Admittedly, however, despite the high price of sixty million deaths and human rights violations, such as, for example, the bombing of Dresden and Hiroshima, no one today doubts the urgent necessity and legality of World War II when America helped save Europe from the horrors of Nazism.

Although sixty five years have passed, in the cemetery in Colleville we still see American families placing bunches of flowers in front of some of those 9,836 white crosses where all lie with equal dignity, from the Roosevelt brothers, nephews of the American president, to the Nilands, reborn as the Ryans and brought to fame by Steven Spielberg.

Tombs dels germans Niland

El rellotge de sol de Vilada

VILADA, INTEMPORAL I INSPIRADORA

Recordo que fa uns quants anys la diputada del PPC Dolors Montserrat, a iniciativa del qui era aleshores l'alcalde de Vilada, Ramon Comellas, formulà al Parlament de Catalunya una insòlita proposició instant el govern a la construcció d'un rellotge de sol en aquest poble. La realitat ha demostrat la bondat de la iniciativa. L'original enginy és un emblemàtic component escultòric a l'entrada del poble. Un homenot arrossegant una pesada llosa, amb un bastó que fa de gnòmon, paral·lel a l'eix de la Terra que és, a la vegada, el tub per on es pot veure, de nit, l'estrella polar. Porta, gravat en pedra, l'epitafi "Totes fereixen l'última mata" al·ludint al fugaç i impassible ritme de les hores i de la vida. El rellotge que, a més, senyala els quatre punts cardinals, és una invitació a

escutar, més enllà del poble, uns incòlumes horitzons paisatgístics on sembla haver-se detingut el temps. "Envoltants deliciosos amb les properes serres encara cobertes de molt d'arbrat, d'espesses i belles bagues", segons Cèsar August Torras. Al nord, sota els cims de Tastanós i Sobrepuny, quasi ocult, ferit pels segles i encara altiu, el castell de Roset. I a migjorn, laberint inescrutable de pinars, alzinars, fagedes i refugi de maquis, les Canals de Sant Miquel descarregant els contraforts a les aigües de La Baells. Aquest entorn d'encís fou l'escollit i plasmat en quantitat de quadres pel pintor i escriptor modernista Prudenci Bertrana, que durant la Guerra Civil visqué en un dels pisos de la casa denominada La Sucursal, acompanyat en ocasions

VILADA, TIMELESS AND INSPIRING

I remember a few years ago the delegate for the Partit Popular de Catalunya (the Catalan right-wing party), Dolors Montserrat, following a proposal made by the then mayor of Vilada, Ramon Comellas, put forward to the Parliament of Catalonia an unusual proposition, urging the government to build a sundial in the village. How good an idea this really was has been demonstrated by the realization of the project. The design is an original, symbolic sculptural piece placed at the entrance to the village, which depicts the figure of a man dragging a heavy stone and carrying a walking stick which serves as both the gnomon, parallel to the earth's axis, and a tube through which the polar star can be seen at night. It bears, engraved in stone, the epitaph "All may wound; but the last one kills" which alludes to the fleeting and relentless passage of the hours of life.

The clock, which also indicates the four cardinal points, is an invitation to look beyond the village to a landscape of unchanged/unchanging horizons where time seems to have stopped: "delightfully

enclosed within its own shady tree-covered mountain range", according to César August Torras. In the north, almost hidden beneath the peaks of the Tastanós and the Sobrepeny is the castle of Roset, still standing despite the ravages of the centuries. And to the south, we find an impenetrable maze of pine, holm oak, and beech trees, the refuge of the resistance movement, and the Sant Miquel canals whose buttresses discharge the waters of the Baells reservoir.

These charming surroundings can be seen embodied in many paintings by the artist and modernist writer, Prudenci Bertrana, who, during the Civil War lived in a flat in the house known as La Sucursal (The Branch Office), sometimes accompanied by his daughter, Aurora.

In 1949, when the adventurous, liberated Aurora Bertrana, by then a renowned violinist and traveller to exotic lands, and, like her father, a respected writer, returned from exile in Switzerland, she had not forgotten the time she had spent among the inspiring landscapes of Vilada. Every summer from

1956 to 1970, she sought refuge in the country house known as the Eres de Guardiola, where, warmly welcomed by Ramon Anglerill i Pons and his family, she was able to write amidst what she described as "the sensual enjoyment, understanding and affection of a real family".

During the last years of her life, the summer retreats of the almost octogenarian Aurora took her no further than Berga, where she died on 3 September 1974, having found the same cordial welcome from the sisters, Montserrat and Maria Claustre Guitart at the house of the lawyer and local patrician, Juli Cardona, and his daughter, Isabel. The clock continues to mark the unrelenting hours of work, pleasures, and anxieties of the people of Vilada, whilst at the same time, the surroundings preserve their eternal charm. In the Eres de Guardiola visitors' book, Aurora wrote: "I feel a great joy and deep sweetness when I breathe in the atmosphere of this house and the peace and beauty of the surrounding countryside that it enjoys".

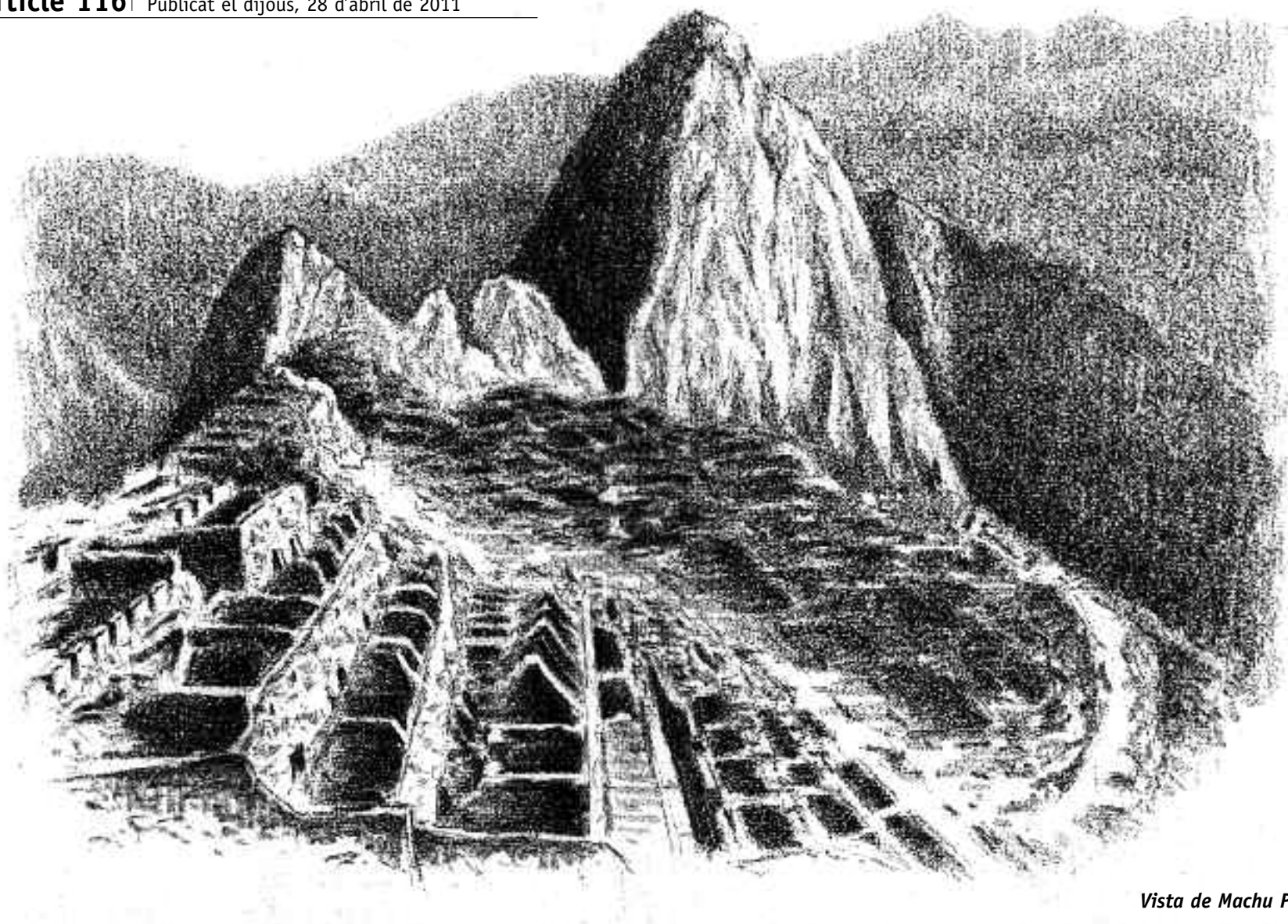
per la seva filla Aurora.

Aurora Bertrana, aventurera, alliberada, violinista i viatgera a terres exòtiques, l'any 1949 tornà de l'exili a Suïssa quan ja era, com son pare, l'escriptora consagrada que no havia oblidat els sojorns inspiradors als paisatges viladins. La casa pairal de les Eres de Guardiola fou el redós on ella romangué i escrigué durant tots els estius des del 1956 fins el 70, sota el càlid acolliment de Ramon Anglerill i Pons i la seva família i on trobà com ella digué, "la fruïció dels sentits, la comprensió i l'afecte d'una autèntica família".

Els darrers anys de la seva vida, ja quasi octogenària, els recessos estiuencs de l'Aurora no arribaren més enllà de Berga, on morí el 3 de setembre del 1974,

després d'haver trobat igual i cordial hospitalitat en les germanes Montserrat i Mª Claustre Guitart i a casa de l'advocat i patrici berguedà, Juli Cardona, i la seva filla Isabel.

El relotge continua comptant, implacable, les hores de treballs, plaers i angoixes de la gent de Vilada mentre l'entorn conserva els encisos d'eternitat. Al llibre d'autògrafs de les Eres de Guardiola escrigué Aurora: "Sento un goig profund i una gran dolcesa en respirar l'atmosfera d'aquesta casa, la pau que l'envolta i la formosor del paisatge que s'hi frueix".

Vista de Machu Picchu

CENTENARI I EXEMPLE DE MACHU PICCHU

El passat 30 de març en el pati d'Honor del Palau del Govern de Lima, en un abrandat discurs, el president de la República del Perú, Alan García Pérez, oficialitzava un important esdeveniment cultural. El país celebrava la simbòlica devolució de la remesa de les 40.000 peces arqueològiques i artístiques de Machu Picchu, que romanien a la universitat nord-americana de Yale després d'haver estat espoliades fa cent anys pel professor nord-americà Hiram Bingham.

El 24 de juliol del 1911 Bingham explorava els Andes peruans, damunt la vall d'Urubamba, a la recerca de Vilcabamba, la "ciutat perduda dels inques" des d'on aquests, el segle XVI, havien llançat la seva inútil rebel·lió contra els espanyols.

El cas fou, però, que el que el professor descobrí, a 2.438 metres d'alçada, oculta entre espessa vegetació, no era la llegendària Vilcabamba, sinó una altra ciutat morta, Machu Picchu, impressionant treball d'arquitectura i enginyeria, mític santuari de les Verges del Sol i sumptuosa residència imperial que fou antany i, encara avui, embolcall de misteris.

Posar els peus a la màgica i quasi inaccessible conjunció d'arquitectura i paisatge de Machu Picchu, constitueix una experiència incomparable. No endebades l'any 2007 més de cent milions de persones li conferiren el títol de "nova meravella del món".

Per molt que el plet del retorn de les peces inques de Machu Picchu hagi tingut aquesta favorable resultat, els conflictes territorials sobre patrimoni cultu-

THE CENTENARY OF MACHU PICCHU

On 30 March last year, the courtyard of the Government Palace in Lima was the stage from whence, with an impassioned speech, the President of the Republic of Peru, Alan García Pérez, officiated over a major cultural event. The country was celebrating the symbolic return of the consignment of 40,000 archaeological and artistic artefacts plundered from Machu Picchu a hundred years earlier by the American professor, Hiram Bingham, and which had subsequently been kept at Yale University in the United States.

On 24 July 1911, Bingham was exploring the Peruvian Andes, above the Urubamba Valley, in search of Vilcabamba, the “lost city of the Incas” from whence, in the Sixteenth Century, the futile rebellion against the Spaniards had been unleashed. However, what the professor discovered, hidden among thick vegetation at an altitude of 2,438 metres, was not the legendary Vilcabamba, but another dead city: Machu Picchu, with its impressive architecture and engineering, its legendary shrine to the Virgins of the Sun, and its sumptuous imperial

residence that was once, and indeed still remains, surrounded by mystery.

Setting foot in the magical and almost inaccessible combination of architecture and landscape which constitutes Machu Picchu is an incomparable experience. Not for nothing did over a hundred million people in 2007 confer on it the title of “new wonder of the world”.

Despite the fact that the lawsuit for the return of the Incan artefacts of Machu Picchu has had this auspicious outcome, solving the territorial disputes between the lawful owners of its cultural heritage and those who –either through practices of dubious legality or through flagrant appropriation– are in possession thereof is never an easy matter. Closer to home, the controversy surrounding the holy relics at the Museum of Lleida is another such case. And we all remember the worldwide reverberations of the famous Greek actress and Minister of Culture (1981-1989), Melina Mercouri’s fruitless struggle to have the British Museum return to Athens the marble figures, acquired in questionable circumstances in

the Nineteenth Century by Lord Elgin.

On a more personal note, I remember when, as chairman of the County Council in the 1980s, I was asked by the mayor of Castellar de n’Hug, Josep Orriols to urge the bishop of Solsona to allow the paintings discovered in the Romanesque church of Sant Vicenç de Rus to remain in our region. I recall that, for all the alternatives and security guarantees that I was able to offer, the prelate, may he rest in peace, remained intransigently immovable. This was the only clash I ever had with the Church.

Yale University’s return of this recovered heritage to the Peruvian government, who will now be in a position to create a worthy museum, either in situ or in whichever part of the world they deem appropriate, represents a highly unusual and altruistic gesture. The words of President Alan García in his speech on 30 March in which he described the event as a “strengthening of national pride and self esteem” are a corollary to this.

ral entre legítims propietaris i simples posseïdors sigui per legalitat dubtosa, sigui per apropiació flagrant, no solen tenir mai fàcil solució. La confrontació per les peces sàcres del Museu de Lleida n’és, a casa nostra, un exemple viu. Tots recordem el ressò mundial de la infructuosa lluita de Melina Mercouri, la famosa actriu grega i ministra de Cultura (1981-1989), reclamant al Museu Britànic la devolució dels marbres del Partenó d’Athenes adquirits pel Lord Elgin el segle XIX en discutibles circumstàncies.[]

A nivell personal recordo la història que, com a president del Consell Comarcal, em tocà viure als anys vuitanta quan l’alcalde de Castellar de n’Hug, Josep Orriols em demanà que instés al bisbe de Solsona a fi i efecte que les descobertes pintures romàniques de l’església de Sant Vicenç de Rus poguessin

romandre a la nostra comarca. Tot i les alternatives i garanties de seguretat que vaig oferir, no puc oblidar la inamovible intransigència del prelat (q.e.p.d.) com a única topada que he tingut amb l’Església.

La devolució de Yale al govern peruà, que permetrà museïtzar, “in situ” o, quan calgui arreu del món, el patrimoni recuperat, constitueix un gest altruista i molt poc habitual. Les paraules del president Alan García en el discurs del dia 30 de març qualificant l’esdeveniment de “reforç de l’orgull nacional i de l’autoestima”, en són un corollari exemplar.

El mestre i els orfes del gueto

EL MESTRE I ELS ORFES DEL GUETO

Un grandió bosc de 17.000 pedres plantades conforma el memorial funerari als màrtirs del camp d'extermini nazi de Treblinka.

A banda de les 700 esteles funeràries rememorant les comunitats i viles jueves de Polònia arrasades per Hitler durant la Segona Guerra Mundial, la quasi totalitat de les pedres es mostren mudes i anònimes. Hauria calgut una autèntica selva de 900.000 monòlits per tal d'anomenar individualment les persones, majoritàriament jueves, aniquilades a Treblinka per la fam, la cambra de gas, o el sistemàtic tret al cap. Entre les comptades excepcions hi ha una pedra, acompanyada encara avui de flors, que porta gravat el nom de Janusz Korczak. La pregunta inevitable de qui fou aquell personatge que merescués una tan

especial distinció pòstuma té immediata resposta a les llibreries de Polònia i, encara que amb menor profusió, a les de molts països occidentals on, traduïdes a diversos idiomes, hom hi troba la seva biografia i obres seves, com la novel·la *Si jo tornés a ser nen*, que l'han fet universalment famós.

Janusz Korczak fou el pseudònim utilitzat pel Dr. Henryk Goldzmit, metge pediatre, al qual l'humanitarisme portà a fer programes radiofònics i a escriure sèries pels nens del gueto de Varsòvia, que vivien en condicions miserables. I, fonamentalment, a dirigir allí la gran escola on centenars d'infants i joves orfes rebien, a banda d'una educació multidisciplinària, formació en els principis de l'autogovern, del compromís ètic i de la democràcia.

THE MASTER AND THE ORPHANS OF THE GHETTO

A huge forest of 17,000 tombstones form the funereal memorial to the martyrs who died in the Nazi extermination camp of Treblinka.

In addition to the 700 funerary stelae reminding us of the Jewish communities and towns in Poland devastated by Hitler during World War II, almost all the stones are wordless and anonymous. A veritable jungle of 900,000 monoliths would have been needed individually to represent all the victims, mostly Jews, annihilated in Treblinka by hunger, or in the gas chamber, or systematically shot in the head. Among the few exceptions, there is a rock, still surrounded by flowers, on which is engraved the name of Janusz Korczak.

The inevitable question about why that particular individual should have been so special as to deserve this posthumous award is immediately answered by a visit to any bookshop in Poland or many Western countries, where we can find his biography and works such as the internationally renowned novel When I Am Little Again, which has been translated

into several languages.

Janusz Korczak was the pen name used by Dr Henryk Goldszmit, paediatrician, whose humanitarian philosophy led him to create radio programmes and write books for the children living in miserable conditions in the Warsaw ghetto. This was also the place where he established the great school where hundreds of children and young orphans received, apart from a multi-disciplinary education, training in the principles of autonomy, ethics, and democracy.

The complete works of Janusz Korczak should be considered as making an inspiring and substantial contribution to the subsequent Declaration of the Rights of the Child in 1959.

But what really made Korczak into the legendary figure and renowned master he is today were the events of one morning in August 1942 when he marched through the streets of Warsaw, with one of orphaned child in each hand and another two hundred following him, four-by-four, in their Sunday

best as if going on a visit and not towards the train station from where they would be transported to the gas chamber in Treblinka.

Janusz, after rejecting the chance to escape the ghetto, preferred to remain until the very end with those faithful pupils, who accompanied him to the train, unaware of the truth but confident that nothing bad could happen so long as their esteemed teacher was by their side.

All this happened in the dark days when the Warsaw ghetto was systematically emptied by the Germans and train after train arrived daily at Treblinka, tightly packed with four thousand human beings, almost half of whom did not survive even the journey.

Life did not grant the orphans of the Warsaw ghetto the opportunity to implement the lessons in ethics and democracy they had learnt from Janusz Korczak, the master who died with them and who, shortly before, had written: "It is easy to die for an ideal, when a grave of flowers marks the end point".

Cal considerar el conjunt de l'obra escrita de Janusz Korczak com una substancial i inspiradora aportació a la posterior Declaració Universal dels Drets del Nen de 1959.

Però, el que realment convertí Korczak en mite i mestre universal fou aquell matí d'agost de 1942, quan amb un dels seus nens orfes a cada mà i dos-cents més que el seguien, en fila de quatre i empolainats com si anessin a una visita, travessaven els carrers de Varsòvia camí de l'estació ferroviària que havia de conduir-los a la cambra de gas de Treblinka.

Janusz, després de rebutjar l'oportunitat de fugir del gueto, optà per fer costat, fins a la mort, als seus fidels alumnes, que amb ell marxaren cap al tren,

inconscients i confiats que res dolent no els havia de succeir si era el seu admirat mestre qui els acompanyava.

Tot això s'esdevenia en els tenebrosos dies que el gueto de Varsòvia era sistemàticament buidat pels alemanys i cada dia arribaven a Treblinka trens i trens carregats amb quatre mil sers humans amuntegats, la quasi meitat dels quals ja sortien morts dels vagons.

Als orfes del gueto de Varsòvia la vida no els donà l'oportunitat de posar en pràctica les lliçons d'ètica i democràcia de Janusz Korczak, el mestre que amb ells expirà i que poc abans havia escrit: "Fàcil és morir per un ideal, amb el punt final d'una tomba de flors".

MARC COMA I EL NOM D'AVIÀ

Avià, un poble de la comarca del Berguedà, amb poc més de dos mil habitants. Entre blat i rouredes, el romànic de l'església de Santa Maria. I a migjorn, Graugés, amb singular microclima que captiva el científic Wagensberg i que fou, fa un segle llarg, la pionera i modèlica granja agrícola, que ens llegà un dels estanys més encisadors del país. Fou a la rectoria d'Avià on el 26 d'octubre de 1839, s'escrigué la famosa pàgina històrica de la destitució i lliurament als botxins del desprietat comte d'Espanya.

Aquestes i altres pinzellades, com la popular "Festa del segar i el batre" donen a Avià un estimable predicament entre els municipis catalans.

El que no calia sospitar fa sols uns quants anys era que el nom d'aquest poblet berguedà pogués arribar a traspasar fronteres tan llunyanes. La història començà el 7 d'octubre del 1976, quan del matrimoni format per Ricard Coma i Montserrat Camps, del "Molí de la Coromina", nasqué el seu únic fill Marc. Sa i fort de petit, la sola malaltia d'infantesa que en recorden els pares, el mal d'orella d'una nit. La seva gran passió, la bicicleta que, als dotze anys, emulant el pare i els oncles Ramon i Lluís, havia ja reemplaçat per la moto.

Marc Coma, és avui el berguedà més universalment conegut, amb un impressionant palmarès com a pilot de motos. Entre molts altres guardons, quatre campionats mundials i tres ral·lis Dakar (2006, 2009 i 2011). Amb contingències de tota mena, com la discutible penalització de sis hores en el Ralli Dakar 2010

Argentina-Xile, que li costà el títol o la lesió soferta al de Sardenya on es fracturà clavícula, cúbit i radi. I amb mereixements d'esportiva solidaritat com en el Dakar d'enguany quan els més d'onze minuts perduts en auxiliar al pilot Olivier Pain de l'equip Yamaha no li impediren assolir la victòria.

Marc Coma, català i ciutadà del món, parla un bon anglès i pregona arreu la seva condició de naixença i pertinença a Avià, la seva petita i gran pàtria, la dels seus pares, de la família, de la companya Queralt, dels amics de sempre i, fins i tot, del preparador físic i dels mecànics per ells escollits.

A la Grècia clàssica abundaren els homes capaços d'universalitzar el nom del seu poble. Empédocles ho feu amb Agrigento, Tales amb Milet, Zenó amb Elea. Avui això és excepcional i sols possible en àmbits mediàtics com el de l'esport que han fet possible difondre noms de poblets com el d'Avià o el de Fuentealbilla, bressol d'un universal futbolista del Barça.

A banda de la festa del "Segar i el Batre", del llac de Graugés o del romànic de Santa Maria, Avià compta avui amb el nou atractiu del museu de motos del "Molí de la Coromina". Allí hom pot admirar les màquines amb les que el noi de la casa triomfà i alhora mostrà al món que el més genuí dels patriotismes comença amb la fidelitat als més propers, als companys d'escola, d'emocions i d'inquietuds.

MARC COMA AND AVIA

Avià is a village of little more than two thousand inhabitants situated in the Berguedà. Amidst wheat fields and oak trees can be found the Romanesque church of Santa Maria. And to the south lies Graugés with its unique microclimate that attracted the scientist, Jorge Wagensberg, and was, over a century ago, a pioneering model farm, whose legacy is one of the most charming lakes in the country. It was on 26 October 1839, in the rectory in Avià, that the unfortunate Count of Spain was famously delivered, destitute, into the hands of his executioners.

These and other touches, like the popular "harvest and threshing festival" give Avià enviable prestige among the Catalan boroughs.

What no one suspected, even a few years ago, was that the name of this Berguedan village would one day achieve international recognition. The story began on 7 October 1976, when Marc, the only child of the marriage between Ricard Coma and Montserrat Camps was born at the house known as Molí de la Coromina. The only childhood complaint that his parents recall their strong and healthy son suffering from was a single night of earache. By the age of twelve, the great passion of his infancy, his bicycle, had already been replaced by a motorbike as Marc emulated his father and uncles, Ramon and Luis.

Marc Coma, is today the Berguedà's most famous son, with an impressive track record as a motorbike rider. Amongst the many competitions he has won are four world championships and three Dakar rallies (2006, 2009, and 2011). There have, however, been setbacks, such as the controversial six-hour penalty he incurred in the 2010 Argentina-Chile Dakar Rally, which cost him the title, or the broken arm and collarbone he suffered in Sardinia. But these are outweighed by the merits of sporting solidarity, such as in this year's Dakar when the eleven or so minutes lost helping his injured rival, Team Yamaha's Olivier Pain, did not

prevent him from achieving victory.

Marc Coma, citizen of Catalonia and the world, speaks good English but remains proud of his roots and relationship with Avià, his homeland and the homeland of his parents and family, of his partner Queralt, of his childhood friends, and even of their chosen trainer and mechanics.

Ancient Greece boasted many great men who immortalized their homeland: Empedocles did it with Agrigentum; Thales with Miletus; Zeno with Elea. Today this is exceptional and occurs only in such fields as sports where it is still possible to broadcast the names of villages like Avià and Fuentealbilla, the birthplace of Andrés Iniesta, one of Barcelona Football Club's world-renowned players.

In addition to the harvest and threshing festival, the Graugés lake, and the Romanesque church of Santa Maria, Avià now has a new attraction in the form of the Molí de la Coromina motorcycle museum. Here visitors can admire the machines on which the son of the house triumphed and also proved to the world that true patriotism begins with loyalty to one's nearest and dearest, to those with whom we share not only our schooldays, but also our hopes and our fears.

Marc Coma

XINA, ENTRE MAO I CONFUCI

A la plaça de Tiananmen de Pequín, s'ha produït, fa unes setmanes, un curiós esdeveniment carregat de simbolisme. Parlo de la desaparició, de cop i volta, de la gegantina estàtua de Confucí que encara no feia mig any havia estat plantada a les immediacions del mausoleu del líder revolucionari comunista Mao Zedong.

La silenciosa i silenciada desaparició d'aquell majestàtic memorial constitueix una clara expressió de les lluites de poder que es cobegen a les altes esferes polítiques de Xina davant la proximitat del XVIII Congrés Nacional del Partit Comunista, que ha de procedir a la renovació de la cúpula política del país començant per l'actual president Hu Jintao.

Confucí fou, durant vint-i-cinc segles, el guia espiritual, ètic i polític de Xina. Salvant les distàncies, hi ha qui equipara el seu missatge, a Orient, amb el de Sòcrates al món occidental.

Fa quatre dies que a Xina hauria resultat tan impensable aixecar un monument a Confucí com preveure el renaixement de la seva filosofia conservadora, basada en la tradició cultural del país i que fa mig segle, talment com a opi pel poble, havia estat prohibida per la revolució comunista de Mao.

La cúpula política xinesa es debat avui entre els qui pretenen mantenir com a sacrosants els postulats marxistes de Mao i els qui advoquen per la necessitat d'una obertura política.

No faltà qui veié en el temporal aixecament de l'estàtua de Confucí una pura maniobra estratègica de Hu Jintao prèvia a la seva visita als Estats Units en un

intent d'exhibir una imatge més democràtica i distanciada de l'herència maoista.

Xina, que és ja la segona potència econòmica mundial i va pel camí d'esdevenir la primera d'aquí a vint anys. Tot això, cal dir-ho, al preu d'elevats peatges, com la manca de llibertats democràtiques, les desigualtats i deficiències en política social, la corrupció, l'oblit de les minories nacionals i els desastres ecològics.

El proper XVIII Congrés Nacional del PCX, evidenciarà ben probablement aquestes tensions i la conseqüent necessitat d'obertura democràtica. El que, però, tenen clar la gran majoria dels xinesos és que la democratització, que haurà d'enterrar definitivament del comunisme, no té perquè copiar, ni molt menys, el model democràtic occidental.

La revitalització i posada al dia del confucianisme és un fet incontestable a Xina, preconitzat per molts teòrics com Jiang Qing, advoca per una tercera via entre el comunisme i la democràcia d'Occident, proposant una major llibertat política a través la coexistència de tres poders: el dels elegits, votats a les urnes; els recomanats per la comunitat com a coneixedors dels principis de Confucí, i els escollits pels seus mèrits de saviesa.

El mausoleu de Mao, com a monument referencial, romandrà a Tiananmen, mentre les raons polítiques dels dos grans espais del món, igualment vàlides i discutibles, se seguiran polaritzant a l'entorn de Sòcrates i Confucí.

Confuci

CHINA, BETWEEN MAO AND CONFUCIUS

In Tiananmen Square in Beijing, there was, a few weeks ago, a curious event laden with symbolism. I refer to the sudden disappearance of the giant statue of Confucius which had been erected less than six months earlier close to the mausoleum of the communist revolutionary leader, Mao Zedong.

With the Communist Party's XVIII National Congress on the horizon and the need to refresh the political leadership of the country starting with the current president, Hu Jintao, the silent and silenced disappearance of that majestic memorial is a clear expression of the struggles for the power that is coveted by the high political circles in China. For twenty-five centuries, Confucius was China's spiritual, ethical, and political guide. Distance aside, there were those who equated his message, in the East, with that of Socrates in the West.

Until very recently, it would have been as unthinkable to erect a monument to Confucius in China as it would to anticipate the renaissance of his conservative philosophy, based on the country's cultural traditions half a century ago, when, just like the opium of the people, such actions were prohibited by Mao's communist revolution.

The Chinese political leadership is now the subject of debate between those who seek to maintain as sacrosanct Mao's Marxist tenets and those who advocate the need for political openness.

There are, of course, those who regarded the temporary erection of the statue of Confucius as a purely strategic manoeuvre on

the part of Hu Jintao in an attempt, prior to his visit to the United States, to present a more democratic and less Maoist image.

China is already the world's second largest economic power and is well on its way to becoming the first in twenty years' time. This, needless to say, comes at a price: higher tolls, lack of democratic freedoms, inequalities and shortcomings in social policy, corruption, neglect of ethnic minorities, and ecological disasters.

The forthcoming CCP XVIII National Congress will be very likely to reveal these tensions and the consequent need for democratic openness. What, however, the vast majority of Chinese people realize is that democracy, which should finally bury communism once and for all, has absolutely no reason to copy the western democratic model.

The revival and updating of Confucianism in China is an indisputable fact, advocated by many theorists such as Jiang Qing, who advocates a third path between communism and western democracy, suggesting a greater political freedom through the co-existence of three powers: those elected to power; those recommended by the community for their knowledge of Confucian principles; and those elected by merit of their wisdom.

The mausoleum of Mao will remain as a landmark in Tiananmen Square, while the political philosophies of the two major, and equally controversial, areas of the world are still squabbling over Socrates and Confucius.

Manifestació del 10 de juliol de 2010, a Barcelona

ÒMNIUM CULTURAL, CINQUANTA ANYS

El dia 11 de juliol de 1961, en plena dictadura franquista, per iniciativa de cinc patricis catalans i amb l'inequívoc objectiu de promoure i difondre la llengua, la cultura i el sentiment d'identitat nacional, va néixer Òmnium Cultural.

Al llarg d'aquest mig segle Òmnium ha jugat un important paper com a entitat civil i transversal, dinamitzadora de la cultura catalana, tant en els difícils anys anteriors a la democràcia, fent front a obstacles i constrenyiments insalvables, com en els posteriors, òbviamment més còmodes, però mai mancats d'imperioses necessitats i requeriments.

L'entitat ha estat i segueix essent el fidel baròmetre de les sensibilitats catalanes i la puntual resposta, quan ha calgut, enfront les obstruccions i incomprendensions de l'Estat Espanyol envers Catalunya, tan especialment accentuades

avui.

L'acte de commemoració del cinquantenari del dia 11 a l'Auditori de Barcelona i especialment el discurs de la nostra presidenta Muriel Casals tingueren com a inevitables punts de referència la magna manifestació del dia 10 de juliol de l'any passat convocada per Òmnium, que aplegà un milió i mig de persones, així com la recent enquesta mostrant que avui ja seria el 43% dels catalans que votaria la independència.

El desencís català davant les sistemàtiques agressions de l'Estat i, fonamentalment, el persistent espoli fiscal, han anat impregnant el discurs nacionalista d'un contingut progressivament econòmic, gràfic i entenedor, amb senzills exemples com el de que cada català aporta anualment a l'Estat 3.000 euros que

FIFTY YEARS OF THE OMNIUM CULTURAL

On 11 July 1961, during the Franco dictatorship, five Catalan patricians with the clear objective of promoting and spreading the language, culture, and sense of national identity initiated the Omnium Cultural.

Throughout the last half-century, the Omnium has played an important role as a dynamic civil entity promulgating Catalan culture both during the difficult years preceding democracy, in the face of insurmountable obstacles and constraints, as well as in the subsequent years which, whilst more comfortable, have never been truly free from compelling needs and requirements.

The organization has been, and remains, the true barometer of Catalan sensibilities and occasional reactions, when necessary, to the Spanish State's obstructions and misunderstandings of Catalonia, something which is especially prevalent nowadays. The commemorative ceremony held at the Barcelona Auditorium on 11 July, and especially the speech made by our President, Muriel Casals, inevitably

referred to the massive demonstration on 10 July last year, called by the Omnium, which attracted one and a half million people, and to the recent survey showing that, today, 43% of Catalans would vote for independence.

The Catalan disenchantment with the State's systematic, abusive, and fundamentally persistent fiscal plundering has pervaded the progressively more economic, graphic and understandable content of nationalist discourse, with simple examples of how every Catalan annually contributes 3,000 € to the state, money which will never be seen again, and even submit to the President the likelihood of a fiscal objection, which whilst, still immature, is devoutly to be wished.

In critical times like the present, this justified and educational, economic and material nationalism has contributed to the growth of separatist sentiment. Whilst this is an undeniable truth, we must never forget the most powerful spiritual reasons which lie beneath its surface.

The Catalan nation is, the clamour of economic protest notwithstanding, a cultural and linguistic reality which has existed for a thousand years, during many of which it has been underestimated and attacked by Spain, as democratic now as it once was dictatorial. The dangerous decline in the social use of Catalan, which has now reached 40%, is the most fateful and faithful of indicators. Let us not, however, deceive ourselves: even in the hypothetical case of stifling economic plunder, a depersonalized and "Castilianized" Catalonia would never defend national freedom. Looking beyond party politics, these days, the Omnium Cultural maintains its unifying and mobilizing potential, as well as its status as a sounding board for the national values of a Catalonia which still cannot be heard, when necessary, as a single respectable voice. We are already 25,000 strong. Why not join us?

mai no retornen i que fins i tot feu plantejar a la presidenta la possibilitat d'una encara immadura tot i que fervorosament aplaudida objecció fiscal. En moments crítics com els actuals, aquest nacionalisme material, econòmic, justificat i pedagògic ha contribuït al creixement del sentiment independentista. Però aquesta realitat inqüestionable no ens ha de fer mai oblidar les més poderoses i subjacents raons espirituals. La nació catalana és, per damunt del just clam reivindicatiu econòmic, una realitat cultural i lingüística amb mil anys d'existència, igualment menystinguda i agredida per l'Espanya democràtica d'ara com antany ho fou per la dictatorial. El perillós descens de l'ús social de la llengua catalana, que ja arriba al 40%, n'és el més fidel i fatídic dels indicadors.

Desenganyem-nos, fins en l'hipotètic supòsit d'un l'espòli econòmic fiscal irrespirable, una Catalunya despersonalitzada i castellanitzada no defensaria mai la llibertat nacional.

Avui per avui, Òmnium Cultural, més enllà dels partits polítics, manté intactes les seves potencialitats unitàries i mobilitzadores i la seva condició de caixa de ressonància dels valors nacionals d'aquesta Catalunya incapaç encara de fer-se sentir, quan cal, amb veu única i respectable. Som ja 25.000 socis. Et decideixes a acompanyar-nos-hi?